

Bruxelles, 30 iunie 2023
(OR. en)

11129/23

ECOFIN 656
UEM 190
SOC 482
EMPL 333
COMPET 677
ENV 756
EDUC 269
RECH 301
ENER 392
JAI 902
GENDER 133
ANTIDISCRIM 127
JEUN 171
SAN 408

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. ant.:	9822/1/23 REV 1
Nr. doc. Csie:	COM(2023) 601 final
Subiect:	RECOMANDARE A CONSILIULUI privind Programul național de reformă al Belgiei pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Belgiei pentru 2023

În continuare, se pune la dispoziția delegațiilor proiectul de recomandare a Consiliului sus-menționat, astfel cum a fost discutat de Consiliu și de Consiliul European, pe baza Recomandării COM(2023) 601 final a Comisiei.

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din ...

**privind Programul național de reformă al Belgiei pentru 2023 și care include un aviz al
Consiliului
privind Programul de stabilitate al Belgiei pentru 2023**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121
alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea
supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice¹, în special
articolul 5 alineatul (2),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

¹ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

întrucât:

- (1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului², care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență (denumit în continuare „mecanismul”), a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de Uniune. În concordanță cu prioritățile semestrului european, mecanismul contribuie la o redresare economică favorabilă incluziunii și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, care stimulează creșterea, în special reforme și investiții pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală și pentru a face mai reziliente economiile statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul Uniunii și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale. Contribuția financiară maximă pentru fiecare stat membru acordată în cadrul mecanismului a fost actualizată la 30 iunie 2022, în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241.

² Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17).

- (2) La data de 22 noiembrie 2022, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2023, care marchează începutul semestrului european din 2023 pentru coordonarea politicilor economice. La data de 23 martie 2023, Consiliul European a aprobat prioritățile Analizei anuale a creșterii durabile pentru 2023, care sunt axate pe cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive. Totodată, la 22 noiembrie 2022, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului³, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2023, în care nu a identificat Belgia ca fiind unul dintre statele membre care pot fi afectate de dezechilibre sau care pot fi în pericol de a fi afectate de dezechilibre. Prin urmare, nu ar fi necesar un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat și un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2023 al Belgiei. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro și o propunere de raport comun pentru 2023 privind ocuparea forței de muncă, care analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro⁴ (denumită în continuare „Recomandarea pentru 2023 privind zona euro”) la 16 mai 2023 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă la 13 martie 2023.
- (3) Deși economiile Uniunii dau dovadă de o reziliență remarcabilă, contextul geopolitic continuă să aibă un impact negativ. Întrucât Uniunea susține cu fermitate Ucraina, agenda de politică economică și socială a Uniunii se axează pe reducerea pe termen scurt a impactului negativ al șocurilor energetice asupra gospodăriilor și întreprinderilor vulnerabile, precum și pe menținerea eforturilor de realizare a tranziției verzi și a celei digitale, de sprijinire a creșterii durabile și favorabile incluziunii, de protejare a stabilității macroeconomice și de creștere a rezilienței pe termen mediu. De asemenea, agenda Uniunii se axează în mare măsură pe creșterea competitivității și a productivității Uniunii.

³ Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice (JO L 306, 23.11.2011, p. 25).

⁴ Recomandarea Consiliului din 16 mai 2023 privind politica economică a zonei euro (JO C 180, 23.5.2023, p. 1).

- (4) La data de 1 februarie 2023, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Un plan industrial al Pactului verde pentru era cu zero emisii nete” (denumită în continuare „Planul industrial al Pactului verde”) în scopul de a spori competitivitatea industriei cu zero emisii nete a Uniunii și de a sprijini tranziția rapidă către neutralitatea climatică. Planul completează eforturile desfășurate în prezent în cadrul Pactului verde european și al REPowerEU. Planul urmărește, de asemenea, să asigure un mediu mai favorabil pentru extinderea capacității Uniunii de producție a tehnologiilor și a produselor cu zero emisii nete care sunt necesare pentru a îndeplini obiectivele ambițioase ale Uniunii în materie de climă și să asigure accesul la materiile prime critice relevante, inclusiv prin diversificarea surselor de aprovizionare, exploatarea adecvată a resurselor geologice din statele membre și maximizarea reciclării materiilor prime. Planul industrial al Pactului verde este articulat în jurul a patru piloni: un mediu de reglementare previzibil și simplificat, acces mai rapid la finanțare, îmbunătățirea competențelor și comerțul deschis pentru lanțuri de aprovizionare reziliente. La data de 16 martie 2023, Comisia a publicat o comunicare ulterioară intitulată „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030”, care este structurată în jurul a nouă factori determinanți care se susțin reciproc și în care Comisia își propune să acționeze în direcția instituirii unui cadru de reglementare care să stimuleze creșterea. Comunicarea stabilește priorități de politică ce vizează să asigure în mod activ realizarea de îmbunătățiri structurale, efectuarea de investiții bine direcționate și adoptarea de măsuri de reglementare pentru competitivitatea pe termen lung a Uniunii și a statelor sale membre. Recomandările de mai jos contribuie la abordarea acestor priorități.
- (5) În 2023, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să evolueze în concordanță cu punerea în aplicare a mecanismului. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective abordează toate recomandările relevante specifice fiecărei țări emise în ultimii ani sau un subset semnificativ al recomandărilor respective. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, 2020 și 2022 rămân la fel de relevante și pentru planurile de redresare și reziliență revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.

- (6) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului⁵ (denumit în continuare „Regulamentul REPowerEU”), care a fost adoptat la data de 27 februarie 2023, vizează eliminarea treptată într-un termen scurt a dependenței Uniunii de importurile de combustibili fosili din Rusia. Acest lucru va contribui la securitatea energetică și la diversificarea aprovizionării cu energie a Uniunii, sporind, în același timp, utilizarea surselor regenerabile de energie, capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică.
- Regulamentul REPowerEU permite statelor membre să adauge un nou capitol, privind REPowerEU, în planurile lor naționale de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor REPowerEU. Reformele și investițiile respective vor contribui, de asemenea, la creșterea competitivității industriei cu zero emisii nete a Uniunii, astfel cum se subliniază în Planul industrial al Pactului verde, precum și la abordarea recomandărilor specifice fiecărei țări legate de energie care le-au fost adresate statelor membre în 2022 și, după caz, în 2023. Regulamentul REPowerEU introduce o nouă categorie de sprijin financiar nerambursabil, pus la dispoziția statelor membre pentru a finanța, în cadrul planurilor lor de redresare și reziliență, noi reforme și investiții legate de energie.

⁵ Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (JO L 63, 28.2.2023, p. 1).

- (7) La data de 8 martie 2023, Comisia a adoptat o comunicare care oferă orientări de politică bugetară pentru 2024 (denumită în continuare „comunicarea din 8 martie 2023”). Scopul său este de a sprijini pregătirea programelor de stabilitate și de convergență ale statelor membre, consolidând astfel coordonarea politicilor. Comisia a reamintit că la sfârșitul anului 2023 va fi dezactivată clauza derogatorie generală din Pactul de stabilitate și de creștere. Aceasta a solicitat ca politicile fiscal-bugetare din perioada 2023-2024 să asigure sustenabilitatea datoriei pe termen mediu și să sporească creșterea economică potențială într-o manieră durabilă și a invitat statele membre să prezinte în programele lor de stabilitate și de convergență pentru 2023 modul în care planurile lor fiscal-bugetare vor asigura respectarea valorii de referință a deficitului din tratat de 3 % din produsul intern brut (PIB) și vor asigura o reducere plauzibilă și continuă a datoriei sau menținerea datoriei la niveluri prudente pe termen mediu. Comisia a invitat, de asemenea, statele membre să elimine treptat măsurile fiscal-bugetare naționale introduse pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile de șocul prețurilor la energie, începând cu măsurile care au un caracter mai puțin specific. Comisia a precizat că, în cazul în care ar fi necesară prelungirea măsurilor de sprijin ca urmare a unor noi presiuni cauzate de prețurile la energie, statele membre ar trebui să orienteze mai bine astfel de măsuri către gospodăriile și întreprinderile vulnerabile. Comisia a afirmat că recomandările în domeniul fiscal-bugetar ar urma să fie cuantificate și diferențiate. În plus, astfel cum se propune în comunicarea sa din 9 noiembrie 2022 referitoare la orientările privind o reformă a cadrului de guvernare economică al UE, recomandările în domeniul fiscal-bugetar ar urma să fie formulate pe baza cheltuielilor primare nete. Comisia a recomandat ca toate statele membre să continue să protejeze investițiile finanțate la nivel național și să asigure utilizarea eficace a mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, având în vedere în special obiectivele în materie de tranziție verde și tranziție digitală, precum și pe cele în materie de reziliență. Comisia a precizat că va propune Consiliului lansarea, în primăvara anului 2024, a unor proceduri de deficit excesiv bazate pe deficit, ținând cont de datele privind execuția bugetară pentru 2023, în concordanță cu dispozițiile legale existente.

- (8) La data de 26 aprilie 2023, Comisia a prezentat propuneri legislative ce vizează realizarea unei reforme cuprinzătoare a normelor de guvernare economică ale Uniunii. Obiectivul principal al acestor propuneri este de a consolida sustenabilitatea datoriei publice și de a promova o creștere durabilă și incluzivă în toate statele membre, prin intermediul reformelor și al investițiilor. În propunerile sale, Comisia urmărește să îmbunătățească asumarea responsabilității la nivel național, să simplifice cadrul și să se concentreze într-o mai mare măsură pe obiectivele pe termen mediu, împreună cu o aplicare eficace și mai coerentă a normelor. Potrivit concluziilor Consiliului din 14 martie 2023 referitoare la orientările privind o reformă a cadrului de guvernare economică al UE, obiectivul este de a finaliza activitatea legislativă în 2023.
- (9) La 30 aprilie 2021, Belgia a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La data de 13 iulie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de punere în aplicare de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Belgiei⁶. Eliberarea tranșelor este condiționată de adoptarea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, a unei decizii a Comisiei care să confirme faptul că Belgia a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Atingerea în mod satisfăcător a acestor jaloane și ținte implică faptul că nu s-au înregistrat regrese privind jaloanele și țintele anterioare care fuseseră deja atinse.

⁶ ST 10161/21 INIT; ST 10161/21 ADD 1.

- (10) La data de 30 aprilie 2023, Belgia și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2023 și Programul de stabilitate pentru 2023, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp. În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2023 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Belgia referitoare la progresele înregistrate în implementarea planului său de redresare și reziliență.
- (11) La data de 24 mai 2023, Comisia a publicat raportul de țară din 2023 pentru Belgia. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Belgia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări care au fost adoptate de Consiliu în perioada 2019-2022 și a făcut bilanțul implementării de către Belgia a planului său de redresare și reziliență. Pe baza analizei respective, în raportul de țară au fost identificate deficiențe în ceea ce privește provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocări noi și emergente. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Belgia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.
- (12) În conformitate cu datele validate de Eurostat, deficitul public al Belgiei a scăzut de la 5,5 % din PIB în 2021 la 3,9 % în 2022, în timp ce datoria publică a scăzut de la 109,1 % din PIB la sfârșitul anului 2021 la 105,1 % la sfârșitul anului 2022. La data de 24 mai 2023, Comisia a emis un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din tratat. Raportul respectiv a analizat situația bugetară a Belgiei, întrucât deficitul său public din 2022 a depășit valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Raportul a concluzionat că criteriul deficitului nu a fost îndeplinit. În conformitate cu comunicarea sa din 8 martie 2023, Comisia nu a propus deschiderea unor noi proceduri aplicabile deficitelor excesive în primăvara anului 2023. Comisia a declarat ulterior că va propune Consiliului lansarea, în primăvara anului 2024, a unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, ținând cont de datele privind execuția bugetară pentru 2023. Belgia ar trebui să țină seama de acest lucru la execuția bugetului său pentru 2023 și la pregătirea proiectului său de plan bugetar pentru 2024.

- (13) Soldul bugetului public a fost afectat de măsurile de politică fiscal-bugetară adoptate pentru a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie. În 2022, printre astfel de măsuri de politică fiscal-bugetară implicând o reducere a veniturilor s-au numărat o reducere a accizelor la benzină și reduceri ale TVA-ului pentru contractele rezidențiale de electricitate și gaz, în timp ce printre măsurile de politică fiscal-bugetară de acest tip implicând o creștere a cheltuielilor s-au numărat o acoperire extinsă a tarifului social la energie electrică și gaze naturale pentru gospodăriile vulnerabile, transferuri generale de venituri către gospodării direct prin facturile lor la energie electrică și gaze („pachetul privind energia”), transferuri forfetare alocate (pentru gospodăriile care utilizează păcură, propan sau combustibil sub formă de pelete) și sprijin direct pentru a ajuta întreprinderile care se confruntă cu creșterea costurilor energiei. Costul măsurilor respective a fost compensat parțial de noi impozite pe profiturile excepționale ale producătorilor și furnizorilor de energie, în special în sectoarele energiei electrice și petrolului. Comisia estimează costul bugetar net al măsurilor respective la 0,9 % din PIB în 2022. Soldul bugetului public a fost, de asemenea, afectat de costul bugetar al protecției temporare acordate persoanelor strămutate din Ucraina, estimat la 0,1 % din PIB în 2022. În același timp, costul estimat al măsurilor temporare de urgență legate de criza provocată de pandemia de COVID-19 a scăzut la 0,5 % din PIB în 2022, de la 3 % în 2021.
- (14) La 18 iunie 2021, Consiliul a recomandat ca, în 2022, Belgia⁷ să utilizeze mecanismul pentru a finanța investiții suplimentare în sprijinul redresării, aplicând în același timp o politică fiscal-bugetară prudentă. În plus, Consiliul a recomandat Belgiei să mențină investițiile finanțate la nivel național.

⁷ Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021 care include un aviz al Consiliului privind programul de stabilitate al Belgiei pentru 2021 (JO C 304, 29.7.2021, p. 1).

(15) Potrivit estimărilor Comisiei, orientarea fiscal-bugetară⁸ în 2022 a fost expansionistă, fiind de -2 % din PIB. Conform recomandării Consiliului, Belgia a continuat să sprijine redresarea prin investiții finanțate din mecanism. Cheltuielile finanțate prin granturi din cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii s-au ridicat la 0,2 % din PIB în 2022 (0,2 % din PIB în 2021). Investițiile finanțate la nivel național au avut o contribuție neutră la orientarea fiscal-bugetară⁹. Prin urmare, Belgia a menținut investițiile finanțate la nivel național, conform recomandării Consiliului. În același timp, creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără noile măsuri privind veniturile) a avut o contribuție expansionistă de 1,9 puncte procentuale la orientarea fiscal-bugetară. Această contribuție expansionistă semnificativă a inclus impactul suplimentar al măsurilor de politică fiscal-bugetară adoptate pentru a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie (costuri bugetare nete suplimentare de 0,8 % din PIB în comparație cu 2021), precum și costurile legate de oferirea de protecție temporară persoanelor strămutate din Ucraina (0,1 % din PIB). În același timp, creșterea cheltuielilor curente, determinată în special de indexarea automată a prestațiilor sociale și a salariilor din sectorul public și de creșterea structurală a altor cheltuieli, reflectând în special îmbătrânirea populației, a contribuit, de asemenea, la creșterea cheltuielilor curente primare nete. Prin urmare, această contribuție expansionistă semnificativă a cheltuielilor curente finanțate la nivel național s-a datorat doar parțial măsurilor adoptate pentru a aborda consecințele economice și sociale al creșterii prețurilor la energie, precum și costurilor legate de oferirea de protecție temporară persoanelor strămutate din Ucraina. Prin urmare, Belgia nu a limitat într-o măsură suficientă creșterea cheltuielilor curente finanțate la nivel național.

⁸ Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca variație a cheltuielilor primare (fără măsurile discreționare privind veniturile), din care sunt excluse măsurile temporare de urgență legate de criza provocată de pandemia de COVID-19, dar sunt incluse cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (granturi) din mecanism și prin alte fonduri ale Uniunii, în raport cu creșterea potențială pe termen mediu. Pentru mai multe detalii, a se vedea caseta 1 din tabelele cu statistici bugetare.

⁹ Alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național au furnizat o contribuție neutră de 0 puncte procentuale din PIB.

- (16) Scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare din Programul de stabilitate pentru 2023 este în concordanță cu previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 pentru anul 2023 și perioada următoare. Guvernul estimează că PIB-ul real va crește cu 1 % în 2023 și cu 1,7 % în 2024. Prin comparație, potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, creșterea PIB-ului real ar urma să fie de 1,2 % în 2023 și de 1,4 % în 2024.
- (17) În Programul său de stabilitate pentru 2023, guvernul estimează că deficitul public va crește la 5,1 % din PIB în 2023. Creșterea din 2023 reflectă în principal creșterea cheltuielilor curente permanente, în special ca urmare a indexării automate a prestațiilor sociale și a salariilor din sectorul public, precum și a îmbătrânirii populației, impactul bugetar al unei scăderi temporare a contribuțiilor sociale ale întreprinderilor în prima jumătate a anului 2023 și o reformă a impozitării produselor energetice rezidențiale având drept rezultat creșterea deficitului. Potrivit Programului de stabilitate pentru 2023, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va crește de la 105,1 % la sfârșitul anului 2022 la 106,7 % la sfârșitul anului 2023. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, deficitul public va atinge 5 % din PIB în 2023. Aceste estimări sunt în concordanță cu deficitul preconizat în Programul de stabilitate pentru 2023. Previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează o pondere ușor mai mică a datoriei publice în PIB, de 106 %, la sfârșitul anului 2023. Diferența se datorează unui PIB nominal preconizat pentru 2023 ușor mai ridicat în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023.

(18) Se preconizează că în 2023 soldul bugetului public va continua să fie afectat de măsurile fiscal-bugetare adoptate pentru a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie. Acestea constau în măsuri prelungite din 2022, în special o reducere a accizelor la benzină care s-a încheiat la 31 martie 2023, reduceri ale TVA-ului pentru contractele rezidențiale de electricitate și gaz, o extindere a acoperirii tarifului social la produsele energetice, pachetul privind energia, transferuri forfetare alocate (pentru gospodăriile care utilizează alte surse de încălzire decât gazul și energia electrică) și sprijinul direct pentru a ajuta întreprinderile care se confruntă cu creșterea costurilor energiei. Costul măsurilor respective continuă să fie compensat parțial de impozitele pe profiturile excepționale ale furnizorilor de energie, și anume de impozitele aplicate în sectoarele energiei electrice și petrolului, care sunt în vigoare din 2022, și de un impozit din 2023 aplicat unui operator de rețea internațională de gaze (Fluxys). Luând în considerare veniturile respective, costul bugetar net în 2023 al măsurilor de sprijin este estimat în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 la 0,4 % din PIB¹⁰. Majoritatea măsurilor din 2023 nu par să vizeze gospodăriile sau întreprinderile cele mai vulnerabile, deși multe din ele mențin semnalul de preț pentru reducerea cererii de energie și creșterea eficienței energetice. Prin urmare, suma aferentă măsurilor de sprijin specifice care trebuie avută în vedere la evaluarea conformității cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022¹¹ este estimată în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 ca fiind de 0,1 % din PIB în 2023 (comparativ cu 0,2 % din PIB în 2022). Se preconizează că costul bugetar al protecției temporare pentru persoanele strămutate din Ucraina va rămâne stabil în comparație cu 2022. În fine, se preconizează că în 2023 soldul bugetului public va beneficia de pe urma eliminării treptate a măsurilor temporare de urgență legate de criza provocată de pandemia de COVID-19, care au fost estimate la 0,5 % din PIB.

¹⁰ Această cifră reprezintă nivelul costurilor bugetare anuale ale măsurilor respective și include veniturile și cheltuielile curente, precum și, dacă este cazul, măsurile privind cheltuielile de capital.

¹¹ Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022 privind Programul național de reformă al Belgiei pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Belgiei pentru 2022 (JO C 334, 1.9.2022, p. 1).

- (19) În recomandarea sa din 12 iulie 2022, Consiliul a recomandat Belgiei să asigure în 2023 o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea creșterii cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național sub nivelul creșterii potențiale a producției pe termen mediu¹², ținând seama de sprijinul temporar continuu și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile la creșterile prețurilor energiei, precum și persoanelor care fug din Ucraina. În același timp, Belgia ar trebui să fie pregătită să ajusteze cheltuielile curente în funcție de evoluția situației. De asemenea, i s-a recomandat Belgiei să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și tranziția digitală, precum și pentru securitatea energetică ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin utilizarea mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii.

¹² Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, creșterea potențială a producției pe termen mediu (media pe 10 ani) a Belgiei este estimată la 5,4 % în termeni nominali.

(20) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 se estimează că orientarea fiscal-bugetară va fi expansionistă în 2023 (- 1,1 % din PIB), în contextul unei inflații ridicate. Aceasta urmează unei orientări fiscal-bugetare expansioniste în 2022 (-2 % din PIB). Se preconizează că în 2023 creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) va avea o contribuție expansionistă de 0,7 % din PIB la orientarea fiscal-bugetară. Aceasta include reducerea cu 0,1 % din PIB a costului măsurilor de sprijin specifice pentru gospodăriile și întreprinderile cele mai vulnerabile în fața creșterii abrupte a prețurilor la energie. Prin urmare, creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național în exces față de creșterea potențială a producției pe termen mediu nu se datorează sprijinului specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile la creșterile prețurilor la energie și persoanelor care fug din Ucraina. Creșterea expansionistă a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) este, de asemenea, determinată de creșteri permanente ale salariilor din sectorul public și ale prestațiilor sociale (ca urmare a indexării acestor salarii și prestații), de creșterea structurală a cheltuielilor curente generate de îmbătrânirea populației, de o reformă a impozitării contractelor de energie rezidențiale și de o scădere temporară a contribuțiilor sociale ale întreprinderilor în prima jumătate a anului 2023. În concluzie, creșterea preconizată a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național nu este în concordanță cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022. Se estimează că cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii vor fi de 0,3 % din PIB în 2023, în timp ce investițiile finanțate la nivel național vor avea o contribuție expansionistă la orientarea fiscal-bugetară de 0,1 puncte procentuale¹³. Prin urmare, Belgia intenționează să finanțeze investiții suplimentare din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii și intenționează, de asemenea, să își mențină investițiile finanțate la nivel național. Belgia intenționează să finanțeze investiții publice pentru tranziția verde și tranziția digitală, precum și pentru securitatea energetică, cum ar fi proiectele de investiții în renovarea clădirilor, mobilitatea durabilă și decarbonizarea sectorului energetic, precum și investiții-cheie pentru a accelera tranziția digitală, inclusiv digitalizarea administrației publice, promovarea incluziunii digitale și consolidarea securității cibernetice, care sunt finanțate din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii.

¹³ Se preconizează că alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național vor furniza o contribuție expansionistă de 0,1 puncte procentuale din PIB.

- (21) În Programul de stabilitate pentru 2023 se estimează că deficitul public va scădea la 4,2 % din PIB în 2024. Scăderea din 2024 reflectă, de asemenea, retragerea măsurilor temporare de sprijin care au fost adoptate în contextul creșterii prețurilor la energie. În conformitate cu Programul de stabilitate pentru 2023, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 107,1 % la sfârșitul anului 2024. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au făcut previziunile, previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează un deficit public pentru 2024 de 4,7 % din PIB. Acesta este mai mare decât deficitul preconizat în Programul de stabilitate pentru 2023, în principal din cauza măsurilor de reducere a deficitului care nu au fost încă specificate în Programul de stabilitate pentru 2023, care se ridică la 0,2 % din PIB (prin urmare, acestea nefiind luate în considerare în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023) și a unei proiecții mai puțin favorabile a veniturilor publice, în special în ceea ce privește impozitul pe profit. Previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează o pondere similară a datoriei publice în PIB, de 107,3 % la sfârșitul anului 2024.
- (22) Programul de stabilitate pentru 2023 prevede eliminarea treptată a tuturor măsurilor de sprijin în domeniul energiei în 2024. În prezent, Comisia presupune, de asemenea, că vor fi eliminate treptat toate măsurile de sprijin în domeniul energiei în 2024. Acest lucru se bazează pe ipoteza conform căreia nu se vor înregistra noi creșteri ale prețurilor la energie.

- (23) În Regulamentul (CE) nr. 1466/97 se solicită o îmbunătățire anuală a soldului bugetar structural cu 0,5 % din PIB, ca valoare de referință, în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu¹⁴. Ținând seama de considerentele legate de sustenabilitatea finanțelor publice și de necesitatea de a reduce deficitul sub valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat, ar fi oportună o îmbunătățire a soldului structural cu cel puțin 0,7 % din PIB în 2024, conform estimărilor Comisiei. Pentru a asigura o astfel de îmbunătățire și în conformitate cu metodologia Comisiei, creșterea în 2024 a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național¹⁵ nu ar trebui să depășească 2 %, astfel cum se reflectă în prezenta recomandare. În același timp, celelalte măsuri de sprijin în domeniul energiei (estimate în prezent de Comisie la 0,4 % din PIB în 2023) ar trebui eliminate treptat, dacă evoluțiile pieței energiei permit acest lucru și începând cu măsurile care au un caracter mai puțin specific, iar economiile aferente ar trebui utilizate pentru a reduce deficitul public. În plus, potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, creșterea în 2023 a cheltuielilor curente primare nete finanțate la nivel național nu este conformă cu recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022. Dacă această creștere va fi confirmată, ar fi oportună o creștere mai mică a cheltuielilor primare nete în 2024.
- (24) Dacă se mențin politicile actuale, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, cheltuielile primare nete finanțate la nivel național vor crește cu 2,7 % în 2024, cifră mai mare decât rata de creștere recomandată.

¹⁴ Articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 prevede, de asemenea, o ajustare de peste 0,5 % din PIB pentru statele membre cu o datorie publică de peste 60 % din PIB sau cu riscuri mai pronunțate în ceea ce privește sustenabilitatea datoriei.

¹⁵ Cheltuielile primare nete sunt definite drept cheltuieli finanțate la nivel național, din care sunt excluse măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile cu dobânzile și cheltuielile ciclice cu șomajul.

- (25) În conformitate cu Programul de stabilitate pentru 2023, se estimează că rata investițiilor publice va crește de la 2,9 % din PIB în 2023 la 3,1 % din PIB în 2024. Investițiile mai mari reflectă creșterea investițiilor finanțate la nivel național și a investițiilor finanțate de Uniune, și anume prin mecanism. Programul de stabilitate pentru 2023 face trimitere la reforme și investiții care se preconizează că vor contribui la sustenabilitatea finanțelor publice și la creșterea durabilă și favorabilă incluziunii. Printre aceste reforme și investiții se numără un proiect de reformă fiscală a sistemului de impozitare și de prestații sociale care vizează stimularea ocupării forței de muncă și a activității economice, promovând astfel sustenabilitatea finanțelor publice, precum și o reformă a pensiilor (astfel cum se prevede în planul de redresare și reziliență) pentru a îmbunătăți sustenabilitatea financiară a sistemului de pensii. În plus, planul de redresare și reziliență intenționează să intensifice eforturile de consolidare a investițiilor publice în vederea accelerării tranziției verzi și a celei digitale, inclusiv prin punerea în aplicare a planului de redresare și reziliență.
- (26) Programul de stabilitate pentru 2023 prezintă o traiectorie bugetară pe termen mediu până în 2026. Conform Programului de stabilitate pentru 2023, se estimează că deficitul public va scădea la 3,3 % din PIB în 2025 și la 2,9 % din PIB în 2026. Prin urmare, se estimează că deficitul public va scădea sub 3 % din PIB în 2026. Conform Programului de stabilitate pentru 2023, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va crește de la 107,1 % la sfârșitul anului 2024 la 107,8 % până la sfârșitul anului 2026.

(27) Belgia se confruntă cu provocări substanțiale în ceea ce privește sustenabilitatea finanțelor publice. Aceste provocări se referă atât la nivelul ridicat al datoriei publice, cât și la înrăutățirea preconizată, în condițiile menținerii politicilor actuale, a impactului cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației asupra finanțelor publice în contextul îmbătrânirii rapide a populației. Raportul din 2021 al Comisiei privind îmbătrânirea populației estimează o creștere de 3,6 puncte procentuale din PIB până în 2040 și de 5,4 puncte procentuale din PIB până în 2070 a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației, în principal din cauza cheltuielilor cu pensiile și cu îngrijirea pe termen lung. Se estimează că cheltuielile cu pensiile vor crește cu 3 puncte procentuale din PIB în perioada 2019-2070, comparativ cu media de 0,1 puncte procentuale din PIB în zona euro. În cazul Belgiei, cea mai mare parte a creșterii preconizate ar avea loc deja până în 2040, când cheltuielile cu pensiile ar crește cu 2,7 puncte procentuale din PIB, ajungând la 14,9 % din PIB. Planul de redresare și reziliență al Belgiei include o reformă a pensiilor care urmărește să contribuie la abordarea acestei provocări, alături de alte obiective, cum ar fi îmbunătățirea sustenabilității sociale a sistemului, stimularea persoanelor să rămână active pe piața forței de muncă după îndeplinirea condițiilor de pensionare anticipată și asigurarea unei mai mari convergențe între sistemele de pensii și în cadrul acestora. În ceea ce privește îngrijirea pe termen lung, cheltuielile publice s-au ridicat la 2,2 % din PIB în 2019 (media Uniunii fiind de 1,7 %), ceea ce a făcut ca Belgia să fie una dintre țările cu cele mai mari cheltuieli pentru îngrijirea pe termen lung din Uniune. Se preconizează că, până în 2070, cheltuielile pentru îngrijirea pe termen lung vor crește în continuare, ajungând la 4,3 % din PIB în scenariul de referință. Cu toate acestea, costurile respective ar putea crește la 6,0 % din PIB în cele mai negative scenarii¹⁶. Dovezile sugerează o posibilă utilizare excesivă a îngrijirii rezidențiale și instituționalizarea inutilă sau prematură a persoanelor în vârstă. Datele disponibile sugerează că numărul persoanelor în vârstă plasate inutil sau cel puțin prematur într-o unitate de îngrijire rezidențială rămâne ridicat, deși a fost în scădere în ultimul deceniu. În special, datele au evidențiat faptul că ponderea persoanelor afectate de această problemă a fost ridicată în Bruxelles și în Valonia. Entitățile federate, cărora le-a fost transferată responsabilitatea pentru îngrijirea pe termen lung începând cu 2019, au inițiat reforme menite să îmbunătățească utilizarea eficientă din punctul de vedere al costurilor a diferitelor structuri de îngrijire, în special pentru a evita și a întârzia instituționalizarea inutilă sau prematură. Cu toate acestea, ele nu se concentrează suficient pe abordarea provocării reprezentate de sustenabilitatea finanțelor publice.

¹⁶ Comisia Europeană, Raportul din 2021 privind îmbătrânirea populației. Se preconizează că cheltuielile Belgiei pentru îngrijirea pe termen lung vor atinge 6 % din PIB în scenariul de convergență a costurilor și în scenariul de convergență a costurilor și a acoperirii.

(28) În pofida reformelor recente, sarcina fiscală (contribuțiile la asigurările sociale și impozitarea veniturilor salariale) din Belgia rămâne cu mult peste media Uniunii la toate nivelurile salariale, cu excepția lucrătorilor cu salarii foarte mici (50 % din medie), ceea ce poate descuraja persoanele să lucreze. Au fost introduse unele măsuri de creștere a venitului net al persoanelor cu venituri salariale mici, cum ar fi bonusul pentru ocuparea unui loc de muncă (în Flandra) și prestațiile pentru exercitarea unei activități profesionale pentru șomerii de lungă durată sau pentru mobilitatea interregională (la nivel federal). Cu toate acestea, măsurile menționate sporesc și mai mult rata marginală de impozitare ridicată pentru persoanele cu venituri medii inferioare („capcana salariului mic”), ceea ce poate descuraja investițiile în învățarea pe tot parcursul vieții, precum și creșterea numărului de ore lucrate. Prestațiile de șomaj sunt nelimitate în timp și nu sunt acordate în funcție de resurse pentru șomerii de lungă durată. În plus, mai multe prestații sociale nemonetare sunt legate de statutul de șomaj al beneficiarilor, ceea ce poate contribui la nivelul existent de inactivitate, șomaj și la fenomenul capcanei salariului mic. O revizuire amplă a sistemului de prestații sociale ar îmbunătăți transparența în ceea ce privește stimulentele pentru muncă și ar putea contribui la creșterea eficacității politicilor de activare.

(29) Utilizarea pe scară largă a cheltuielilor fiscale, parțial pentru a contrabalansa ratele ridicate de impozitare, creează ineficiențe și tinde să favorizeze anumite tipuri de remunerații și cheltuieli. Acest lucru conduce la denaturări economice, sociale și de mediu. Schemele speciale, cum ar fi bonurile de masă, subvențiile pentru navetă sau scutirea de la plata impozitului reținut la sursă pentru orele suplimentare, munca în domeniul cercetării și dezvoltării și munca de noapte/în schimburi sunt costisitoare pentru buget și s-a constatat că creează ineficiențe. Unele deduceri ale impozitului pe venitul persoanelor fizice (de exemplu, deducerea cupoanelor pentru servicii) aduc beneficii disproporționate persoanelor cu venituri ridicate. Există încă stimulente fiscale pentru investițiile imobiliare la nivel federal (valori cadastrale care subestimează venitul real din chirii, deductibilitatea dobânzilor pentru împrumuturile destinate locuințelor secundare) și la nivel regional („chèque-habitat” în Valonia). Aceste stimulente fiscale denaturează alocarea resurselor și pot genera investiții excesive induse fiscal în anumite tipuri de active. Subvențiile fiscale cu impact negativ asupra mediului au înregistrat o creștere. Reducerea cotei de TVA la energie electrică și gaze pentru contractele rezidențiale, deși oferă sprijin gospodăriilor, continuă să favorizeze combustibilii fosili pe termen lung și descurajează diversificarea suplimentară și economiile de energie. În contextul creșterii congestionării traficului și a problemelor legate de poluarea aerului, taxele pe transport și taxele pe poluare par să fie în continuare insuficient utilizate. Se preconizează că, dacă va fi adoptată și pusă în aplicare, reforma fiscală mai amplă pe care guvernul intenționează să o introducă treptat până în 2024 va reduce sarcina fiscală asupra veniturilor salariale și unele dintre distorsiuni.

- (30) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/241 și cu criteriul 2.2 din anexa V la regulamentul respectiv, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Implementarea planului de redresare și reziliență al Belgiei este în curs, însă există un risc crescut de întârzieri. Belgia nu a depus încă o cerere de plată. Va fi necesară o guvernare eficientă pentru a permite o punere în aplicare rapidă și constantă. Se preconizează că planul de redresare și reziliență va fi revizuit în 2023, pentru a include, printre altele, un capitol dedicat planului REPowerEU, ținând seama totodată de revizuirea în sens descendent a cuantumului maxim al granturilor acordate Belgiei în cadrul mecanismului. Includerea rapidă a noului capitol privind REPowerEU în planul de redresare și reziliență va permite finanțarea unor reforme și investiții suplimentare care să sprijine obiectivele strategice ale Belgiei în domeniile energiei și tranziției verzi. În conformitate cu articolul 14 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 2021/241, la data de 31 martie 2023, Belgia și-a exprimat intenția de a solicita un sprijin suplimentar sub forma unui împrumut în valoare de 1 024 900 000 EUR în cadrul mecanismului. Implicarea sistematică și eficientă a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali și a altor părți interesate relevante rămâne importantă pentru implementarea cu succes a planului de redresare și reziliență, precum și a altor politici economice și de ocupare a forței de muncă ce nu se limitează la planul respectiv, în scopul de a asigura asumarea pe scară largă a agendei politice globale.
- (31) Comisia a aprobat toate documentele de programare ale politicii de coeziune a Belgiei în 2022, cu excepția Fondului european de dezvoltare regională pentru regiunea Bruxelles-Capitală, care a fost adoptat în 2023. Punerea în aplicare rapidă a programelor politicii de coeziune în complementaritate și în sinergie cu planul de redresare și reziliență, inclusiv cu capitolul privind REPowerEU, este esențială pentru realizarea tranziției verzi și a celei digitale, pentru sporirea rezilienței economice și sociale și pentru a obține o dezvoltare teritorială echilibrată în Belgia.

(32) În afară de provocările economice și sociale abordate în planul de redresare și reziliență și în programele aferente politicii de coeziune, Belgia se confruntă cu o serie de provocări suplimentare legate de piața forței de muncă, sistemul de educație, politica energetică și tranziția verde. Rata locurilor de muncă vacante din Belgia este în prezent una dintre cele mai ridicate din Uniune, iar angajatorii întâmpină din ce în ce mai multe dificultăți în ceea ce privește angajarea de persoane cu competențele adecvate. Cu toate acestea, disparitățile regionale în ceea ce privește participarea pe piața forței de muncă sunt semnificative. Deficitul de forță de muncă este ridicat atât în profesiile cu un nivel scăzut de calificare, cât și în cele de înaltă calificare, fiind afectate mai multe sectoare, inclusiv tehnologiile informației și comunicațiilor, locurile de muncă profesionale, tehnice și științifice, sectorul ospitalității și cel al îngrijirii sănătății. Numărul absolvenților, în special al femeilor, în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STEM) rămâne scăzut, iar ponderea lor este în creștere lentă, în pofida planurilor de acțiune specifice STEM. Necorelarea competențelor se explică și prin participarea scăzută la învățarea în rândul adulților. Este posibil ca stimulentele actuale pentru învățarea în rândul adulților să nu ajungă la persoanele cu un nivel scăzut de educație, pentru care actualizarea competențelor ar putea oferi oportunități de angajare mai bune. Crearea unor sisteme de educație și formare de înaltă calitate, care să răspundă nevoilor în schimbare ale pieței forței de muncă, și adoptarea unor măsuri țintite de perfecționare și reconversie profesională sunt esențiale pentru a reduce lipsa de personal calificat și pentru a promova incluziunea și realocarea forței de muncă. Abordarea deficitului de forță de muncă și a necorelării competențelor este o pârghie esențială pentru abordarea transformării digitale și pentru facilitarea tranziției verzi, precum și pentru atingerea obiectivelor principale ale Uniunii pentru 2030 privind ocuparea forței de muncă și competențele.

- (33) Pe lângă reducerea factorilor care descurajează munca proveniți din sistemul fiscal și de prestații sociale, măsurile de activare mai eficace și mai specifice ar putea contribui la deblocarea potențialului ridicat al forței de muncă care este neexploatat și la atenuarea deficitului tot mai mare de forță de muncă și de competențe. Grupurile defavorizate, inclusiv persoanele cu un nivel scăzut de educație, cele care provin dintr-un context de migrație sau cele cu dizabilități, sunt mai puțin integrate pe piața forței de muncă. Există, în medie, o rată scăzută de tranziție de la șomaj sau inactivitate la ocuparea unui loc de muncă. Acest lucru sugerează că există încă posibilitatea de a consolida eficacitatea politicilor active în domeniul pieței forței de muncă, în special prin evaluări mai sistematice și parcursuri integrate pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă care se confruntă cu obstacole multiple în găsirea unui loc de muncă. Continuarea politicilor de stimulare a reintegrării lucrătorilor aflați în concediu medical de lungă durată, în special din cauza epuizării și a depresiei (25 % din cazuri), care depășesc în prezent cu mult numărul șomerilor, va fi, de asemenea, necesară pentru a crește și mai mult rata de ocupare a forței de muncă.
- (34) În ceea ce privește deficitul de forță de muncă și necorelarea competențelor, există preocupări cu privire la performanța și echitatea sistemului de învățământ, având în vedere, de asemenea, nivelul ridicat al cheltuielilor publice pentru educație. Decalajul în ceea ce privește rezultatele educaționale este strâns legat de mediul socioeconomic și de contextul de migrație al elevilor sau studenților și se numără printre cele mai ridicate din Uniune, ceea ce duce la inegalități în educație. Creșterea relevanței și a atractivității pe piața forței de muncă a educației și formării profesionale va juca un rol esențial. Consolidarea profesiei de cadru didactic prin asigurarea unei mai bune formări inițiale și a dezvoltării profesionale continue a cadrelor didactice, precum și prin dezvoltarea unor parcursuri profesionale mai flexibile și mai atractive, ar contribui la reducerea deficitului tot mai mare de cadre didactice calificate, care riscă să accentueze și mai mult inegalitățile existente în materie de educație. Recent, au fost luate unele măsuri sau sunt planificate măsuri pentru consolidarea profesiei de cadru didactic. Va fi esențial să se continue și să se monitorizeze punerea în aplicare a acestor măsuri și impactul lor.

(35) Aproximativ 70 % din consumul intern brut de energie al Belgiei este acoperit de importurile de combustibili fosili. În 2021, petrolul a asigurat 45 % din mixul energetic al Belgiei, iar gazele naturale 23 %. Consumul de gaze naturale al Belgiei a scăzut cu 15 % în perioada august 2022-martie 2023, comparativ cu consumul mediu de gaze din aceeași perioadă din cei cinci ani anteriori, atingând astfel ținta de reducere cu 15 % a consumului prevăzută în Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului¹⁷. Belgia ar putea depune în continuare eforturi pentru a reduce temporar cererea de gaze până la 31 martie 2024, în temeiul Regulamentului (UE) 2023/706 al Consiliului¹⁸. Energia din surse regenerabile reprezenta doar 13 % din consumul final de energie în 2021. Pentru a reflecta obiectivele mai ambițioase ale Uniunii, Belgia va trebui să își sporească în mod semnificativ obiectivul în materie de energie din surse regenerabile până în 2030, care este în prezent de 17,5 % și este considerat ca nefiind suficient de ambițios în evaluarea Comisiei din 2020. Pentru a face față reducerii planificate a energiei nucleare și creșterii preconizate a cererii de energie electrică, eficiența energetică și ponderea energiei electrice din surse regenerabile vor trebui să crească în mod semnificativ. Cu toate acestea, dezvoltarea de proiecte legate de energia eoliană terestră și extinderea aferentă a rețelei electrice sunt grav afectate în continuare de nivelul scăzut de acceptare din partea publicului și de întârzieri mari legate de procedurile de acordare a autorizațiilor, în special din cauza procedurilor repetitive și îndelungate aferente căilor de atac. Se pot lua măsuri suplimentare pentru a accelera instalarea centralelor de energie eoliană terestră și consolidarea aferentă a rețelei. Amenajarea teritoriului și revizuirea normelor privind distanța minimă a turbinelor eoliene față de aeroporturi, radare și zone militare ar putea elibera mai mult spațiu pentru energia eoliană. În plus, autorizarea ar putea fi facilitată prin acordarea statutului de interes public superior proiectelor de infrastructură eoliană și celor privind infrastructura de rețea și prin tratarea mai rapidă a apelurilor. Participarea municipalităților și a cetățenilor la proiectele privind producerea energiei din surse regenerabile ar putea spori acceptabilitatea la nivel local.

¹⁷ Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului din 5 august 2022 privind măsuri coordonate de reducere a cererii de gaze (JO L 206, 8.8.2022, p. 1).

¹⁸ Regulamentul (UE) 2023/706 al Consiliului din 30 martie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2022/1369 în ceea ce privește prelungirea perioadei de reducere a cererii pentru măsurile de reducere a cererii de gaze și consolidarea raportării și a monitorizării punerii în aplicare a acestora (JO L 93, 31.3.2023, p. 1).

Extinderea instalațiilor solare de pe acoperișuri (atât instalații la scară mică, cât și instalații de mari dimensiuni) ar putea fi stimulată în continuare prin adoptarea unor reforme care să prevadă cerințe obligatorii pentru clădirile publice și comerciale mari, stimulente pentru proprietari și cadre juridice care să faciliteze partajarea energiei. În plus, ar putea fi promovate autoconsumul și flexibilitatea cererii. Dezvoltarea proactivă a unor planuri de investiții mai integrate și mai coerente pentru rețelele de energie electrică pe zece ani ar putea evita întârzierile în conectarea noilor proiecte de energie eoliană (și a altor surse regenerabile), precum și a utilizatorilor finali (pompe de căldură, puncte de încărcare pentru automobilele electrice) și ar trebui să anticipeze creșterea preconizată a consumului industrial de energie electrică.

(36) Noi reforme de politică și investiții suplimentare pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectoarele energiei, industrial, al construcțiilor și al transporturilor ar contribui la reducerea dependenței generale ridicate a Belgiei de importurile de combustibili fosili. Câștigurile în materie de eficiență energetică în industrie ar putea fi stimulate prin îmbunătățirea acordurilor voluntare, prin introducerea unor planuri de economisire a energiei și de decarbonizare pentru cei mai mari utilizatori de combustibili fosili, prin stimularea electrificării și a utilizării pompelor de căldură industriale și prin integrarea în continuare a metodelor de producție circulare. Belgia riscă să nu își atingă obiectivele în materie de renovare și de eficiență energetică pentru 2030. Provocarea privind reducerea consumului de combustibili fosili în clădiri este încă considerabilă. Prin urmare, eforturile actuale în materie de investiții în renovările energetice ar trebui intensificate și completate cu reforme ale politicilor, cum ar fi interzicerea combustibililor fosili în construcțiile noi, obligativitatea ca renovările să vizeze eficiența din punct de vedere energetic, eliminarea treptată a încălzirii pe bază de combustibili fosili și orientarea stimulentei către soluții de încălzire cu emisii scăzute de dioxid de carbon, cum ar fi pompele de căldură și rețelele de căldură alimentate cu energie recuperată și din surse regenerabile. Acest lucru ar trebui să fie corelat cu adaptarea educației și a formării la noile competențe tehnice verzi relevante și cu asigurarea unui număr suficient de tehnicieni și lucrători în construcții calificați în mod corespunzător. În domeniul transporturilor, ponderea ridicată a utilizării autoturismelor personale reprezintă o mare parte din consumul de petrol din Belgia. Promovarea „mobilității ușoare” (de exemplu, mersul cu bicicleta și mobilitatea partajată) și a utilizării transportului public ar contribui la reducerea utilizării autoturismelor personale și a costurilor generate de congestionarea traficului rutier. În 2022, a crescut ponderea mersului cu bicicleta ca metodă de deplasare la locul de muncă, în special în Flandra și la Bruxelles, datorită investițiilor continue în infrastructura pentru biciclete, a inițiativelor de promovare și a stimulentei specifice. Cu toate acestea, există încă posibilitatea de a încuraja în mai mare măsură această formă de mobilitate ușoară prin investiții în infrastructura pentru biciclete și în siguranța rutieră pentru bicicliști. Utilizarea transportului public nu s-a redresat încă pe deplin după criza provocată de pandemia de COVID-19 și ar putea fi promovată în continuare prin îmbunătățirea serviciilor suburbane și interurbane, prin investiții în reînnoirea flotei și prin creșterea frecvenței serviciilor.

- (37) Deficitul de forță de muncă și de personal calificat în sectoarele și în profesiile esențiale pentru tranziția verde, inclusiv în ceea ce privește producerea, implementarea și întreținerea tehnologiilor cu zero emisii nete, creează blocaje în procesul de tranziție către o economie neutră din punct de vedere climatic. Crearea unor sisteme de educație și formare de înaltă calitate, care să răspundă nevoilor în schimbare ale pieței forței de muncă, și adoptarea unor măsuri țintite de perfecționare și reconversie profesională sunt esențiale pentru a reduce lipsa de personal calificat și pentru a promova incluziunea și realocarea forței de muncă. Pentru a debloca oferta neexploatăată de forță de muncă, măsurile respective trebuie să fie accesibile, în special pentru persoanele fizice și în sectoarele și regiunile cele mai afectate de tranziția verde. În 2022, au fost raportate deficite de forță de muncă pentru mai multe profesii care necesită competențe sau cunoștințe specifice pentru tranziția verde, inclusiv în domeniul ingineriei civile și al exploatării centralelor electrice.
- (38) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2023 prin prisma evaluării efectuate de Comisie, iar avizul¹⁹ său se reflectă în recomandarea 1.

¹⁹ În temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

(39) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru: (i) a menține sustenabilitatea datoriei și a se abține de la a susține în mod generalizat cererea agregată în 2023, pentru a direcționa mai bine măsurile fiscal-bugetare luate în scopul atenuării impactului prețurilor ridicate la energie și pentru a reflecta asupra unor modalități adecvate de eliminare a sprijinului pe măsură ce scad presiunile asupra prețurilor la energie; (ii) a susține un nivel ridicat de investiții publice și a promova investițiile private în vederea sprijinirii tranziției verzi și a celei digitale; (iii) a sprijini evoluțiile salariale care atenuază pierderea puterii de cumpărare, limitând în același timp efectele secundare asupra inflației, pentru a îmbunătăți în continuare politicile active în domeniul pieței forței de muncă și pentru a aborda deficitul de competențe; (iv) a îmbunătăți mediul de afaceri și a se asigura că sprijinul energetic acordat întreprinderilor este rentabil, temporar și orientat către întreprinderi viabile și că menține stimulentele pentru tranziția verde și (v) a menține stabilitatea macrofinanciară și a monitoriza riscurile, continuând, în același timp, lucrările privind finalizarea uniunii bancare. Pentru Belgia, recomandările 1, 2, 3 și 4 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua și a celei de a treia recomandări formulate în Recomandarea pentru 2023 privind zona euro.

RECOMANDĂ ca, în 2023 și în 2024, Belgia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să elimine treptat măsurile existente de sprijin de urgență în domeniul energiei și să utilizeze economiile astfel realizate pentru a reduce deficitul public, cât mai curând posibil în 2023 și 2024. În cazul în care noi creșteri ale prețurilor la energie ar impune noi măsuri de sprijin sau continuarea celor existente, să se asigure că astfel de măsuri de sprijin sunt direcționate pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile vulnerabile, sunt fezabile din punct de vedere bugetar și încurajează în continuare realizarea de economii de energie.

Să asigure o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea în 2024 la maximum 2 %²⁰ a creșterii nominale a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național.

Să mențină investițiile publice finanțate la nivel național și să asigure absorbția eficace a granturilor în cadrul mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, în special pentru a promova tranziția verde și cea digitală.

În perioada de după 2024, să continue să urmărească o strategie fiscal-bugetară pe termen mediu de consolidare treptată și durabilă a finanțelor publice, combinată cu investiții și reforme care să conducă la o creștere durabilă mai accentuată, pentru a obține o poziție bugetară prudentă pe termen mediu.

Să își consolideze eforturile de îmbunătățire a eficienței îngrijirii pe termen lung. Să continue reforma sistemelor de impozitare și de prestații sociale pentru a reduce factorii de descurajare a muncii prin transferarea sarcinii fiscale de la lucrători și prin simplificarea sistemului fiscal și de prestații sociale. Să își revizuiască cheltuielile fiscale pentru a reduce impactul lor negativ asupra economiei, societății și mediului.

²⁰ Se estimează că aceasta corespunde unei îmbunătățiri anuale a soldului bugetar structural cu cel puțin 0,7 % din PIB pentru 2024, astfel cum se descrie în considerentul 23.

2. Să asigure o guvernanta eficienta pentru a permite implementarea rapida si constanta a planului sau de redresare si rezilienta. Sa finalizeze cu celeritate capitolul privind REPowerEU pentru a putea demara rapid punerea sa in aplicare. Sa puna in aplicare rapid programele politicii de coeziune, in stransa complementaritate si sinergie cu planul de redresare si rezilienta.
3. Sa abordeze deficitul de forta de munca si necorelarea competentelor, in special prin consolidarea politicilor de activare (care sa includa orientarea) pentru integrarea grupurilor defavorizate pe piata fortei de munca. Sa imbunatateasca performanta si echitatea sistemelor de educatie si formare si sa continue reformele pentru consolidarea profesiei de cadru didactic.
4. Sa reduca dependenta generala de combustibilii fosili prin intensificarea imbunatatirilor in materie de eficienta energetica si a ritmului de reducere a utilizarii combustibililor fosili in cladiri, prin stimularea in continuare a decarbonizarii industriei si prin promovarea utilizarii si furnizarii de transport public si mobilitate usoara. Sa accelereze implementarea energiilor din surse regenerabile si a infrastructurii de retea aferente prin simplificarea in continuare a procedurilor de autorizare, inclusiv prin reducerea duratei procedurilor aferente cailor de apel, si prin adoptarea unor cadre juridice pentru a stimula si mai mult investitiile in instalatiile de energie din surse regenerabile si pentru a facilita partajarea energiei. Sa accelereze eforturile in materie de politici ce vizeaza furnizarea si dobandirea aptitudinilor si a competentelor necesare pentru tranzitia verde.

Adoptata la Bruxelles,

Pentru Consiliu

Președintele
